

На роздоріжжі або Інтеграційні ребуси

**Соціологічна група «РЕЙТИНГ»
квітень 2013**

Методологія

Аудиторія дослідження:

населення України віком від 18 років і старші

Вибіркова сукупність:

2000 респондентів

Метод дослідження:

особисте формалізоване інтерв'ю згідно з опитувальником (face to face)

Помилка репрезентативності дослідження (з ймовірністю 0,95):

для значень близьких до 50% похибка становить **не більше 2,2%**, для значень близьких до 30% - не більше 2%, для значень близьких до 10% - не більше 1,3%, для значень близьких до 5% - не більше 1%

Терміни проведення дослідження:

15-28 березня 2013р.

Розподіл областей:	
Захід	Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька
Центр	Вінницька, Кіровоградська, Полтавська, Хмельницька, Черкаська
Північ	м. Київ, Київська, Житомирська, Сумська, Чернігівська
Південь	АР Крим, Одеська, Херсонська, Миколаївська, м. Севастополь
Схід	Дніпропетровська, Запорізька, Харківська
Донбас	Донецька, Луганська

Згідно з результатами дослідження, проведеного Соціологічною групою «Рейтинг», 50% опитаних українців підтримують **приєднання України до Європейського Союзу**. Не підтримують – 37%. Ще 13% – не визначились.

Разом з тим 42% опитаних підтримують **утворення єдиної держави у складі України, Росії, Білорусі**. Не підтримують – 47%. Ще 11% - не визначились.

Цікаво, що кожен четвертий українець, який підтримує утворення єдиної держави з Росією, одночасно підтримує і вступ України до ЄС.

Враховуючи такі особливості відповідей, респондентам було задане пряме запитання. Отже, на думку опитаних **для України підписання Угоди про Асоціацію та Зону вільної торгівлі з Євросоюзом більш вигідне (41%), ніж вступ до Митного союзу з Росією, Білоруссю та Казахстаном (38%)**. 20% – не змогли визначитися.

Порівняно з 2010-2012 роками спостерігаємо тенденції росту прихильників як першого варіанту інтеграції, так і другого. Люди визначаються: за останні два роки кількість «невизначених» у цьому питанні зменшилась з 27 до 20%.

Традиційно Захід, Північ і Центр України більше підтримують Угоду з Євросоюзом. Донбас, Південь і Схід – вступ до Митного союзу. При цьому, Схід і Центр залишаються «перехідними» регіонами, де не спостерігається великої переваги прихильників одного інтеграційного вектору, над іншим. Тут же найбільша кількість тих, хто одночасно підтримує обидва інтеграційних вектори.

Молодь, люди з вищою освітою традиційно більше підтримують підписання Угоди про Асоціацію та Зону вільної торгівлі з ЄС, старші – вступ до Митного союзу.

Переваги та недоліки інтеграційних процесів

На думку опитаних, **від зближення з Євросоюзом** Україна отримає такі основні переваги: можливості для громадян більше подорожувати (55%), можливості знайти кращу роботу (53%), збільшення інвестицій в Україну (51%), розвиток демократії (41%), можливості отримати кращу освіту (41%), зменшення бідності (39%), зменшення корупції (39%).

У свою чергу, від **зближення з Росією** Україна отримає такі основні переваги: зменшення цін на газ (55%), зближення народів (53%), підтримка вітчизняної промисловості (51%), підтримка вітчизняного сільського господарства (41%).

Однакова кількість респондентів (по 21%) вважають, що зближення як з Євросоюзом, так і з Росією дасть кращий захист кордонів України. Так само однаково (по 15%) вважають, що жодних переваг не буде ані від зближення з Євросоюзом, ані з Росією.

- 40% респондентів вважають, що вступ до Митного Союзу призведе до зростання добробуту українців (не згодні – 39%). У свою чергу, 46% вважають, що вступ до ЄС призведе до зростання добробуту українців (не згодні – 34%).
- 46% вважають, що вступ до Митного Союзу призведе до зростання промисловості та сільського господарства в Україні (не згодні – 36%). У свою чергу, 55% вважають, що вступ до ЄС дасть поштовх для розвитку України (не згодні – 30%).
- 43% вважають, що для Росії Україна завжди буде другосортною країною, аналогічно 58%, що для Європи Україна також завжди буде другосортною країною.
- В результаті - 70% думають, що спочатку потрібно навести порядок всередині країни, а вже потім приєднуватися куди-небудь, не згодні з тезою – лише 16%.

Бачення майбутнього ЄС

Половина опитаних впевнені у монолітності Євросоюзу в найближчі 5-10 років, у т.ч. 28% вважають, що склад ЄС майже не зміниться (можливо кілька країн вийдуть чи кілька з'явиться нових членів), 22% впевнені, що кількість учасників ЄС однозначно зросте. Ще 16% вважають, що в найближчі 5-10 років в ЄС лишиться лише кілька потужних держав. Лише 9% опитаних вважають, що ЄС перестане існувати в найближчі 5-10 років.

Понад половина опитаних вірять, що Україну коли-небудь приймуть до Євросоюзу, у т.ч. 4% вірять, що це відбудеться у найближчі рік-два, 12% – у найближчі 3-5 років, 18% – у найближчі 5-10 років, а 23% думають, що це далека перспектива. Водночас, чверть думає, що Україну ніколи не приймуть до ЄС, а кожний п'ятий не визначився з цього питання.

Спостерігається пряма залежність: чим вища віра у шанси України стати членом Євросоюзу, чим вища віра у перспективи самого ЄС, тим вища підтримка підписання Україною Угоди про Асоціацію з ЄС.

Уявлення про країни

Респондентам було запропоновано визначитися, які з тверджень найбільше відповідають їхнім уявленням про Європу, Росію, Білорусь та Україну.

Якщо говорити загалом, то **асоціації з Білоруссю кращі, ніж Росією. А з Росією – кращі ніж з Україною. А найкращі асоціації українці мають з Європою.**

Отже, **найбільш поширені уявлення про Європу:** розвинута економіка (61%), велика кількість мігрантів з інших країн (59%), високий рівень освіти (58%), добробут (56%), активність громадян у захисті своїх прав (54%), нові технології (54%), впевненість у майбутньому (52%), чесні суди (52%), безпека життя (52%), розвинута демократія (51%), законослухняні громадяни (49%), свобода на висловлення думки (48%), стабільність (46%), рівні права для жінок і чоловіків (45%), гарні можливості для розвитку власного бізнесу (45%), доступна медицина (37%).

Також зі значною кількістю мігрантів асоціюється Росія, хоча і вдвічі менше, ніж Європа.

Зі стабільністю, законослухняними громадянами та доступною освітою асоціюється також і Білорусь, при чому на рівні майже тотожному Європі.

З високим рівнем освіти теж асоціюється Росія, але майже втричі менше, ніж Європа. З впевненістю у майбутньому також асоціюються Росія і Білорусь, проте майже втричі менше, ніж Європа.

Україна програє практично за всіма цими асоціаціями як Білорусі і Росії і тим паче Європі. Єдині позиції, за якими Україна випереджає Росію і Білорусь (і значно поступається Європі) це свобода на висловлення думки та рівні права для жінок і чоловіків.

Взагалі **українці мають вкрай негативні асоціації зі своєю країною.** Так, від 70 до 80% опитаних асоціюють Україну з безробіттям, бідністю, корупцією та з великим розривом між багатими і бідними. Майже 60% асоціюють Україну з економічною кризою, майже 40% – з деградацією.

Варто наголосити, що «економічна криза» притаманна також Європі (32%) та Росії (30%), менше – Білорусі (17%). А такі асоціації як «безробіття», «великий розрив між багатими і бідними», «деградація» притаманні також і Росії, хоча і значно менше, ніж Україні.

Спільні асоціації для України, Білорусі і Росії: зрозумілі культура і мова, спільне минуле.

На відміну від Європи та Білорусі, Україна (39%) і Росія (69%) асоціюються з великою кількістю природних ресурсів.

Майже не асоціюється Україна з сильною владою (2%), тоді як понад 40% асоціюють з сильною владою Росію та Білорусь і чверть – Європу.

Майже не асоціюють опитані Україну з сильною армією (2%), тоді як понад 40% асоціюють з сильною армією Росію і чверть – Європу.

Разом з тим, майже не асоціюють опитані Україну з цензурою (12%), тоді як чверть асоціюють з цензурою Росію і третина – Білорусь.

Не змогли навести жодних асоціацій з Європою лише 3%, з Україною та Росією – 2%, з Білоруссю – 5%.

Досвід відвідування інших країн та бажання в них жити

Лише 12% опитаних мали досвід відвідування протягом останніх 5 років країн Євросоюзу, у т.ч. 1% – бували багато разів, 4% – кілька разів, 7% – бували лише одного разу.

Натомість **досвід відвідування країн СНД ширший** – чверть бували там протягом останніх 5 років, у т.ч. 3% – бували багато разів, 12% – кілька разів, 10% – бували лише одного разу.

Незважаючи на те, що в країнах СНД українці бували частіше, **жити більше хотіли б в країнах Європи**. Так, 43% хотіли б особисто жити в Європі (не хотіли б – 45%); 30% хотіли б особисто жити в Росії (не хотіли б – 61%); 21% хотіли б особисто жити в Білорусі (не хотіли б – 67%).

При цьому бажання жити в Росії має значно більший роз'єднуючий момент: лише 9% мешканців Заходу і 20% – Півночі та Центру розділяє думку, проти майже 60% - на Донбасі. Водночас бажання жити в Європі розділяє від третини до половини мешканців Донбасу, Сходу, Півдня, Центру та Півночі країни.

Спостерігаємо пряму залежність: чим частіше бували люди в Європі, тим більше у них бажання там жити. По Росії залежність менша. Також, чим частіше бували люди в Європі, тим вища серед них підтримка вступу України до ЄС.

І наостанок, майже половина опитаних вважають, що **краще майбутнє їхні діти або онуки матимуть в Україні, яка буде більше інтегрована в Європу**, натомість третина – в Україні, яка буде більше інтегрована в Росію, СНД. Майже чверть – вагаються.

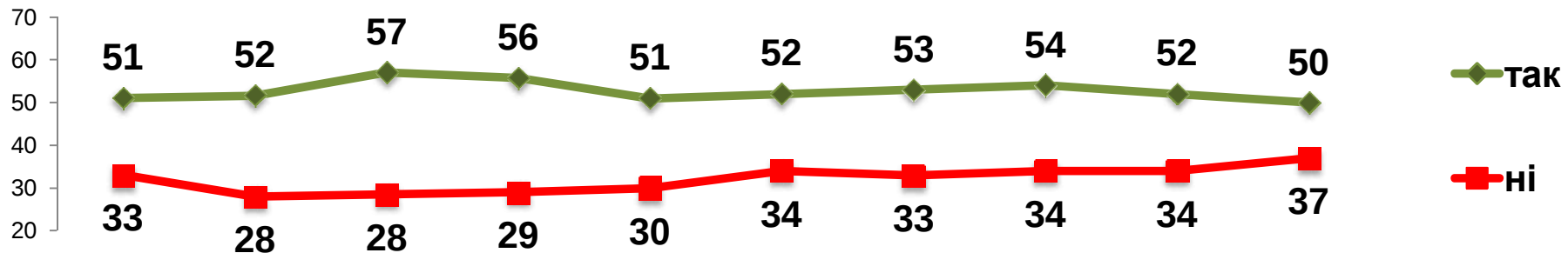
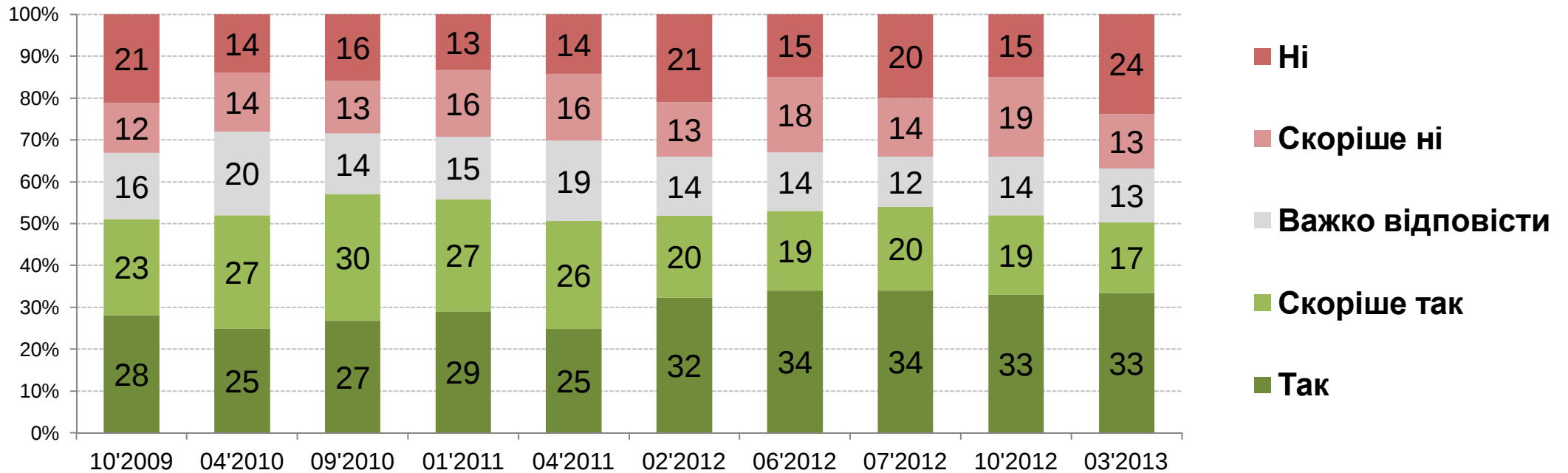
При цьому, лише близько 70% прихильників вступу України до Митного Союзу вважають, що краще майбутнє їхні діти або онуки матимуть в інтеграції з Росією, тоді як кожний шостий бачить краще майбутнє своїх дітей в Україні, інтегрований в Європу. Третина респондентів, які не змогли визначитися з вибором інтеграційного вектору, так само бачать краще майбутнє своїх дітей в інтеграції з Європою і лише 16% – в інтеграції з Росією, а половина продовжує вагатися.

Таким чином, щонайменше кожен шостий українець перекладає відповідальність за свій вибір на дітей...

Загальні оцінки

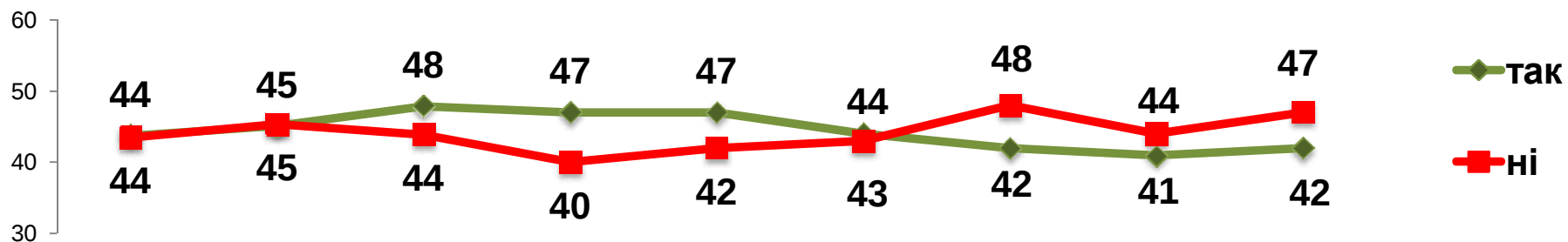
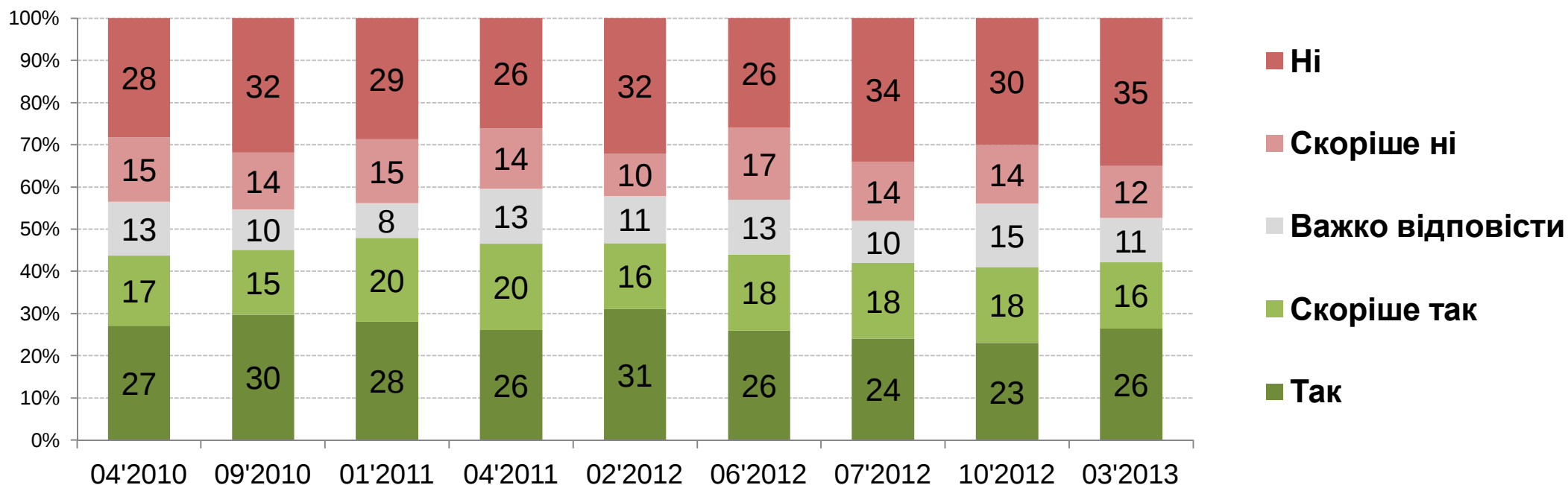
■ Підтримка євроінтеграції

Чи підтримуєте Ви приєднання України до Європейського Союзу?

■ Підтримка єдиної держави з Росією

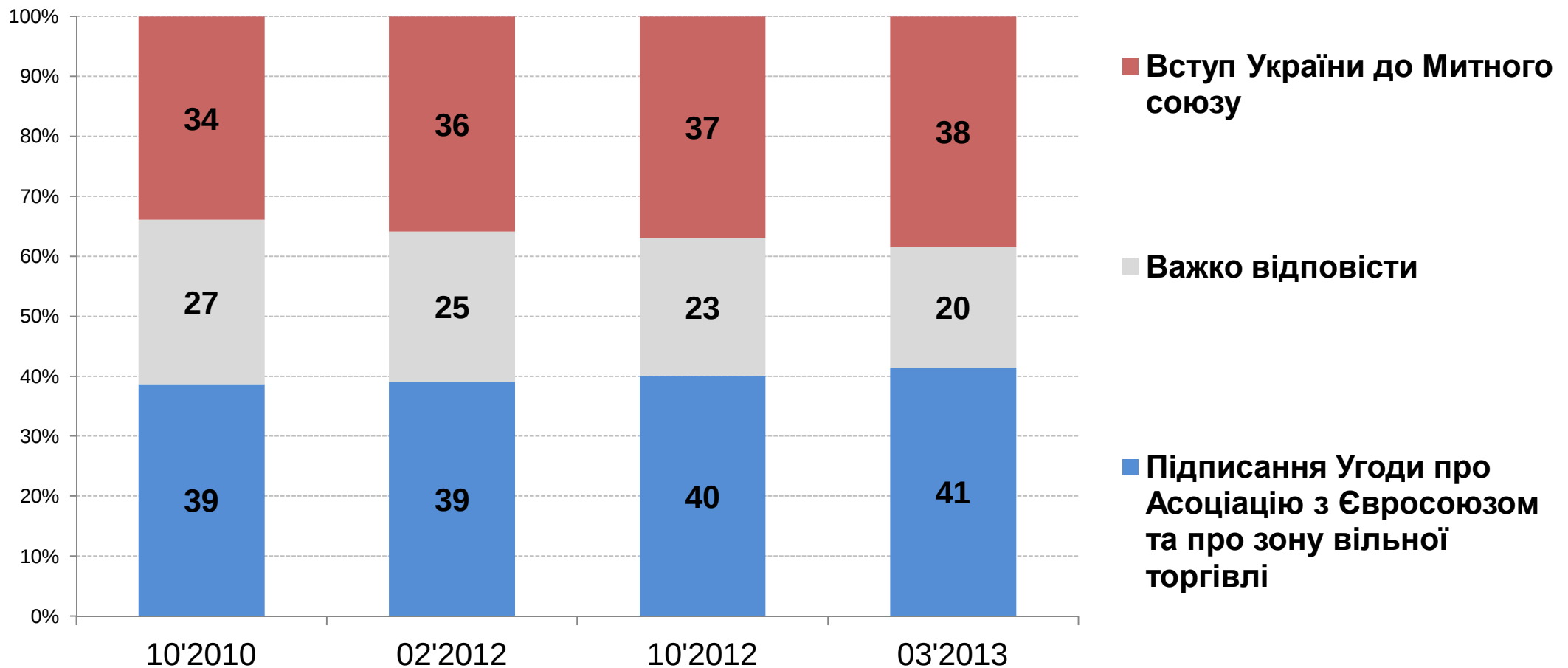
Чи підтримуєте Ви утворення єдиної держави у складі України, Росії, Білорусі?

Митний союз чи Угода про Асоціацію з ЄС

Що, на Вашу думку, більш вигідне для України ...?

■ Підтримка євроінтеграції

■ Угода про Асоціацію з ЄС та про зону вільної торгівлі

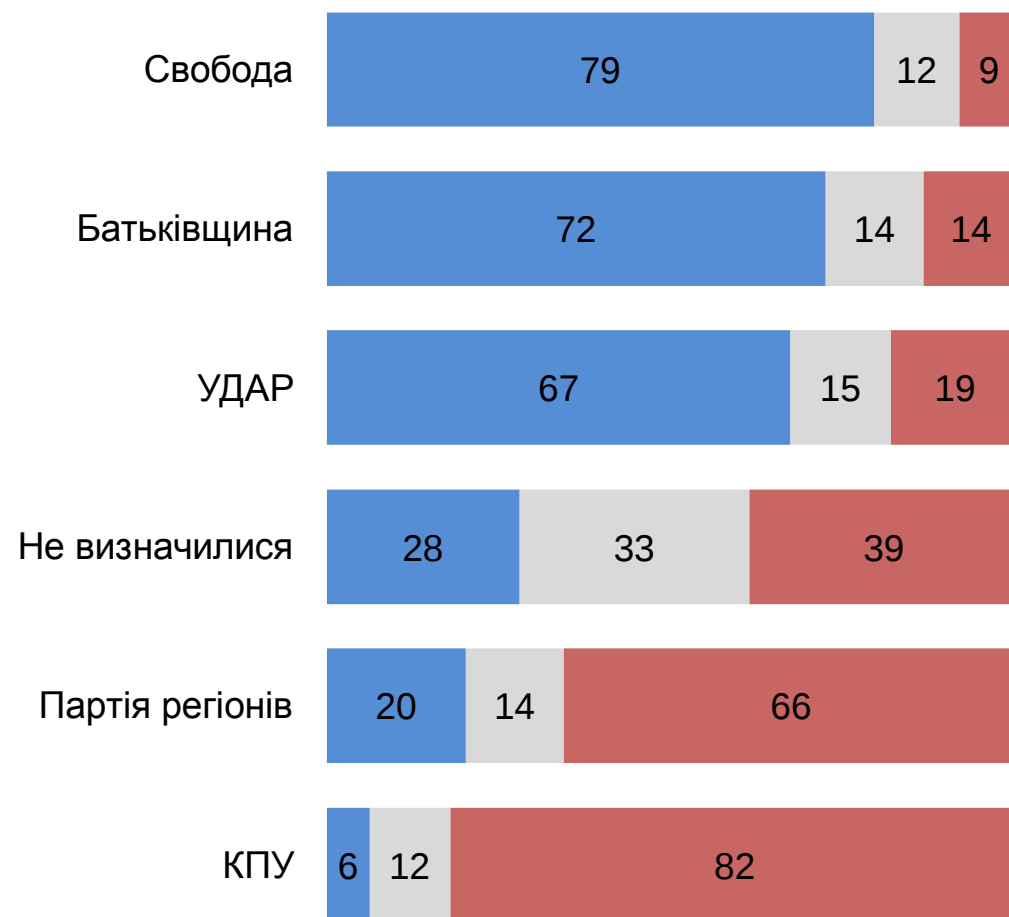
■ Важко відповісти

■ Вступ України до Митного союзу

Регіони

Політичні симпатії

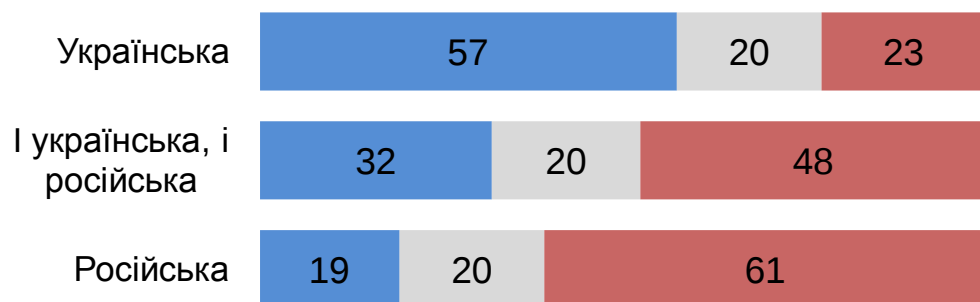
■ Митний союз чи Зона вільної торгівлі з ЄС?

■ Угода про Асоціацію з ЄС та про зону вільної торгівлі

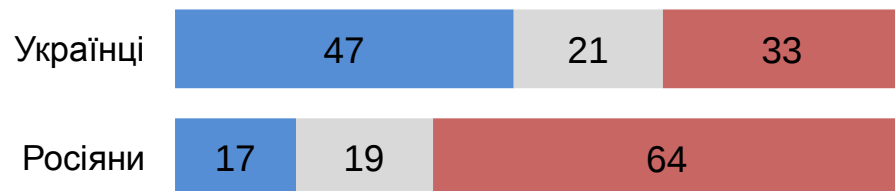
■ Важко відповісти

■ Вступ України до Митного союзу

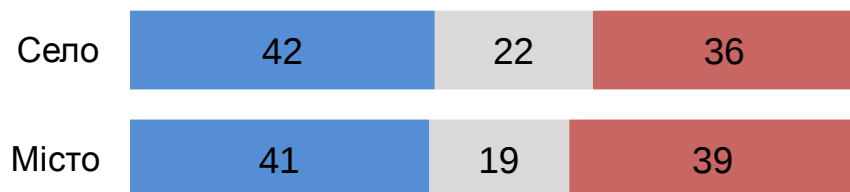
Рідна мова

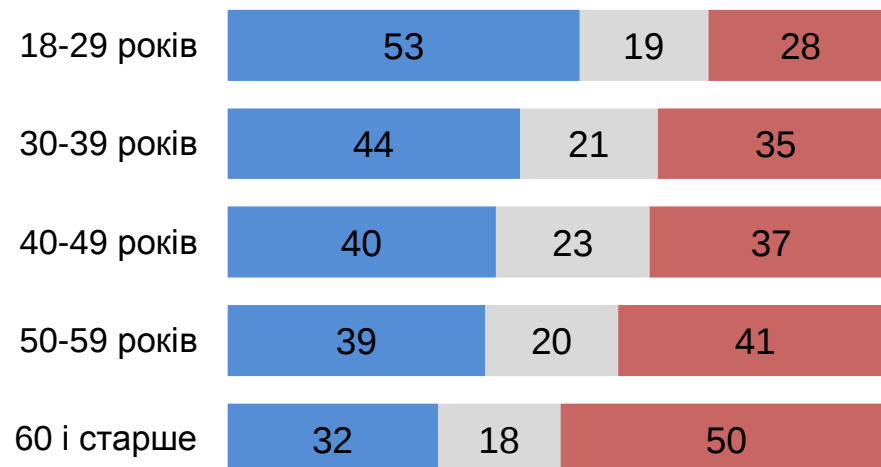
Національність

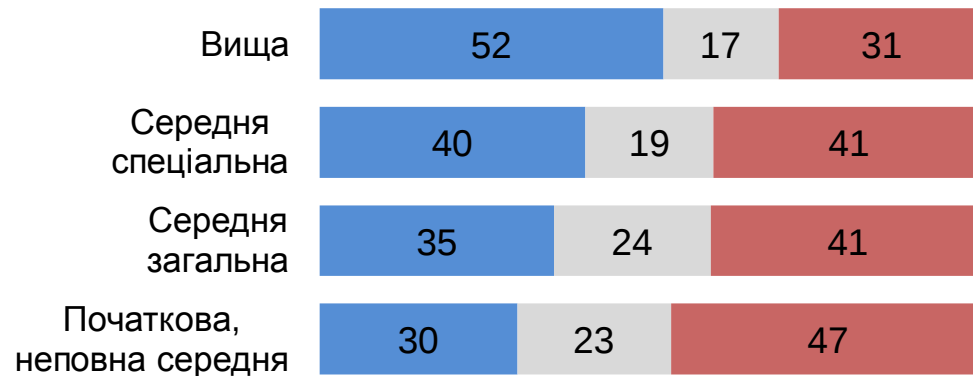
Тип поселення

Вік

Освіта

■ Одночасно підтримують вступ до ЄС та єдину державу з Росією

Кожен четвертий українець, який підтримує утворення єдиної держави з Росією, одночасно підтримує і вступ України до ЄС

або

Кожен п'ятий українець, який підтримує вступ України до ЄС, одночасно підтримує і утворення єдиної держави з Росією

Це щонайменше **кожен десятий українець!**

- Найбільше таких на Сході і в Центрі країни
- Здебільшого в містах, переважно люди з високим рівнем освіти та молодь
- Рідною мовою вважають російську або одночасно обидві мови
- 44% з них вважають, що для України більш вигідним є вступ до Митного Союзу, 36% – Угода про Асоціацію з ЄС та про зону вільної торгівлі

Переваги та недоліки інтеграційних процесів

Переваги різних інтеграційних процесів

Які основні переваги отримає Україна від зближення з ...? КІЛЬКА ВІДПОВІДЕЙ

	Зближення з Євросоюзом	Зближення з Росією
Можливості для громадян більше подорожувати	55	13
Працевлаштування, можливості знайти кращу роботу	53	27
Збільшення інвестицій в Україну	51	17
Розвиток демократії	41	5
Можливості отримати кращу освіту	41	9
Зменшення бідності	39	16
Зменшення корупції	39	7
Забезпечення національної безпеки, кращий захист кордонів України	21	21
Підтримка вітчизняної промисловості	21	32
Підтримка вітчизняного сільського господарства	20	30
Зближення народів	18	50
Зменшення цін на газ	10	62
Інше	1	1
Жодних переваг не буде	14	15
Важко відповісти	7	6

Переваги та недоліки інтеграційних процесів

Наскільки Ви згодні з такими твердженнями ...?

■ Повністю згоден ■ Скоріше згоден ■ Важко відповісти ■ Скоріше не згоден ■ Зовсім не згоден

Бачення майбутнього ЄС

■ Бачення майбутнього Євросоюзу

В якому вигляді, на Вашу думку, існуватиме Євросоюз у найближчі 5-10 років?

Ставлення до інтеграції в залежності від бачення майбутнього ЄС

Що, на Вашу думку, більш вигідне для України ...?

Бачення майбутнього ЄС на
найближчі 5-10 років ...

- Угода про Асоціацію з ЄС та про зону вільної торгівлі
- Важко відповісти
- Вступ України до Митного союзу

Кількість країн-учасниць ЄС однозначно збільшиться

Все лишатиметься майже як зараз: можливо кілька країн вийдуть чи кілька з'явиться нових

В Євросоюзі лишиться лише кілька потужних країн

Важко відповісти

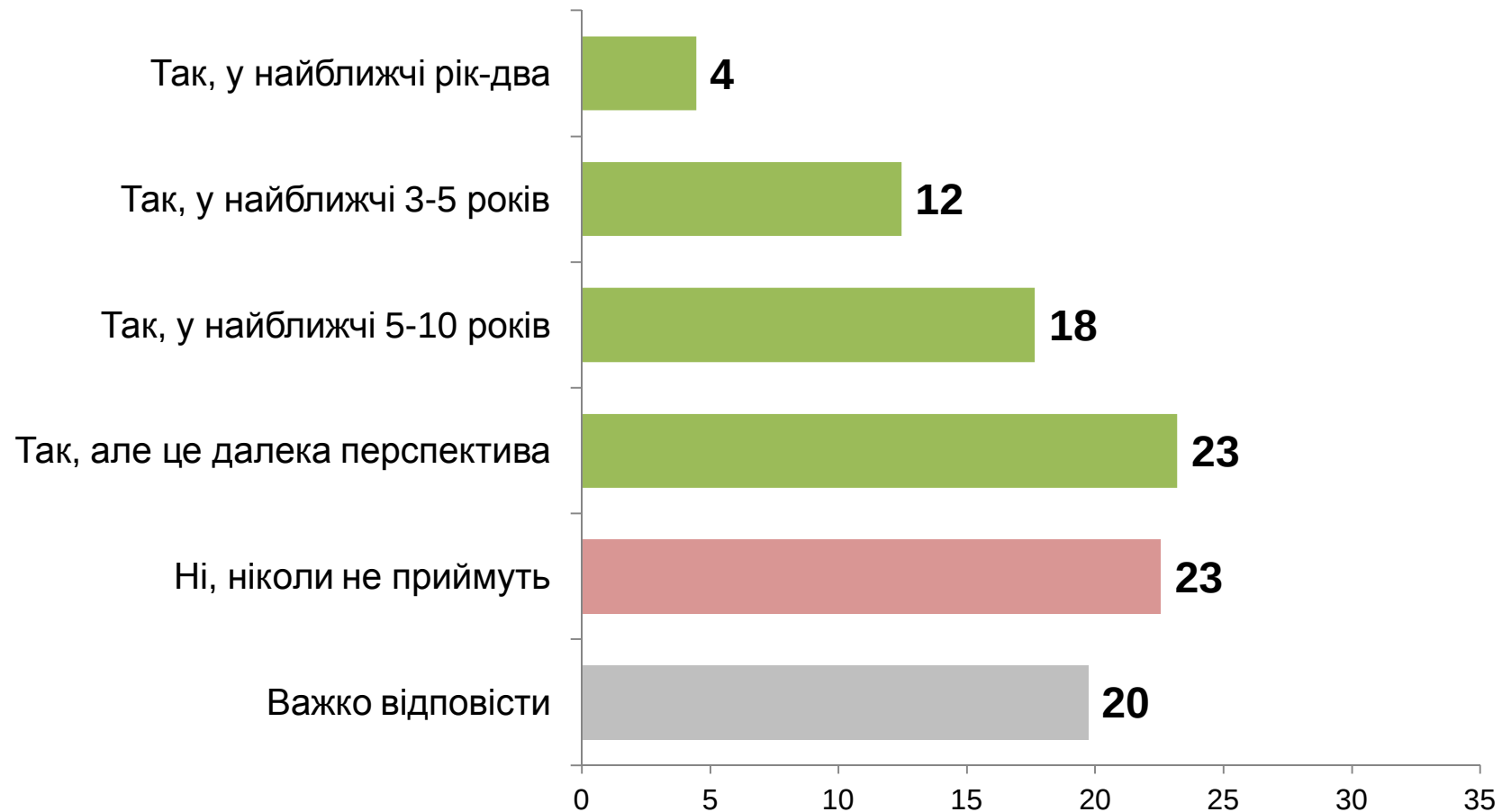

Європейський Союз перестане існувати

■ Віра у те, що Україна стане членом Євросоюзу

Чи вірите Ви у те, що Україну приймуть в Євросоюз і якщо так, то коли це відбудеться?

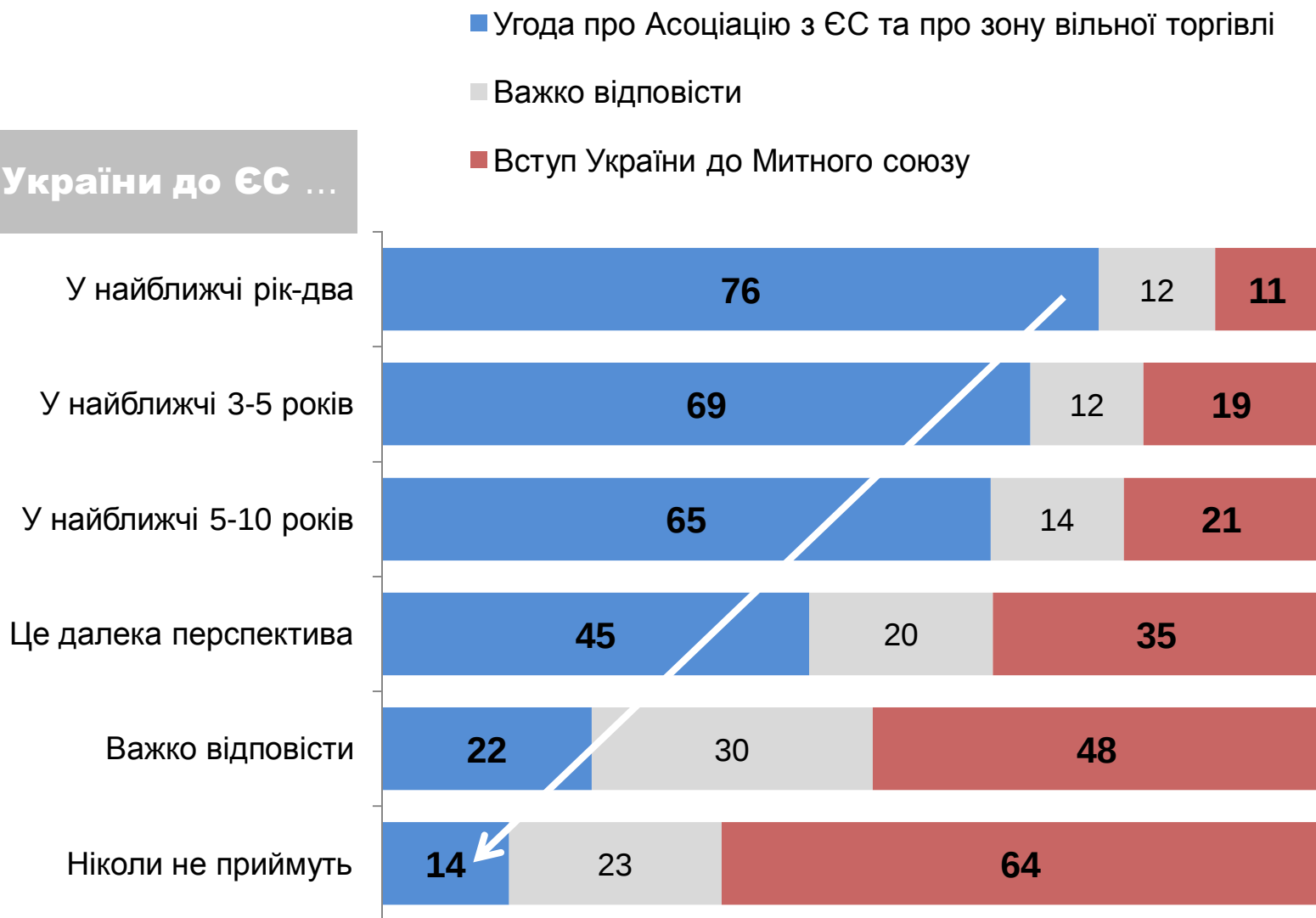

Ставлення до інтеграції в залежності від віри вступу України до ЄС

Що, на Вашу думку, більш вигідне для України ...?

Перспективи вступу України до ЄС ...

Уявлення про країни

Уявлення про країни

Які з цих тверджень найбільше відповідають Вашому уявленню про ...? КІЛЬКА ВІДПОВІДЕЙ

Розвинута економіка
Велика кількість мігрантів з інших країн
Високий рівень освіти
Добробут
Активність громадян у захисті своїх прав
Нові технології
Впевненість у майбутньому
Чесні суди
Безпека життя
Розвинута демократія
Законослухняні громадяни
Свобода на висловлення думки
Стабільність
Рівні права для жінок і чоловіків
Гарні можливості для розвитку власного бізнесу
Доступна медицина
Економічна криза
Сильна влада
Сильна армія
Безробіття
Великий розрив між багатими і бідними
Зрозуміла культура
Цензура
Багатство природних ресурсів
Зрозуміла мова
Деградація
Спільне минуле
Корупція
Бідність
Інше
Важко відповісти

Європу	Росію	Україну	Білорусь
61	15	1	13
59	31	9	1
58	20	12	9
56	12	2	16
54	5	5	3
54	16	3	6
52	18	2	20
52	2	2	8
52	11	6	18
51	3	4	1
49	7	8	32
48	6	13	2
46	15	2	24
45	17	17	14
45	10	4	3
37	14	3	33
32	30	59	17
25	45	2	41
25	44	2	8
14	30	80	9
12	35	71	7
9	57	47	41
8	26	12	35
8	69	39	12
6	66	48	32
6	22	40	8
6	72	48	58
6	40	74	8
2	27	76	13
1	0	1	1
3	2	2	5

■ Зміни чи стабільність

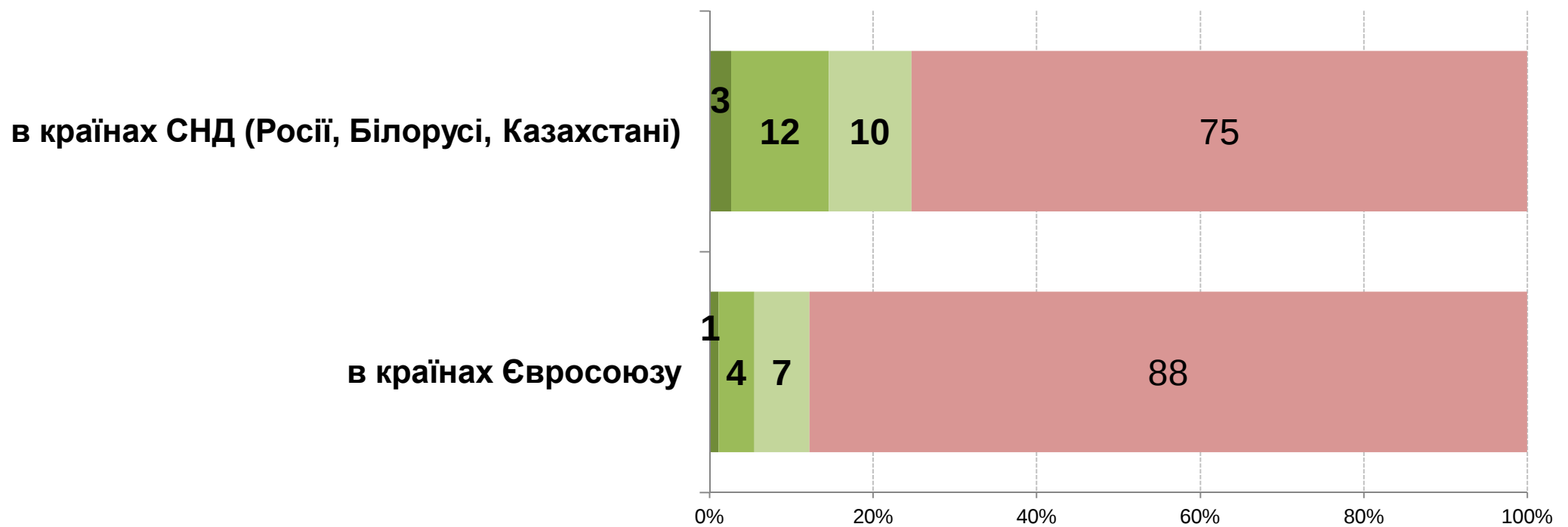

Досвід відвідування інших країн

■ Досвід відвідування інших країн протягом останніх 5 років

Чи бували Ви протягом останніх 5 років в країнах Євросоюзу чи СНД (а саме в Росії, Білорусі, Казахстані і т.д.) і якщо так, то як часто?

■ Так, багато разів ■ Так, кілька разів ■ Так, одного разу ■ Ні, жодного разу

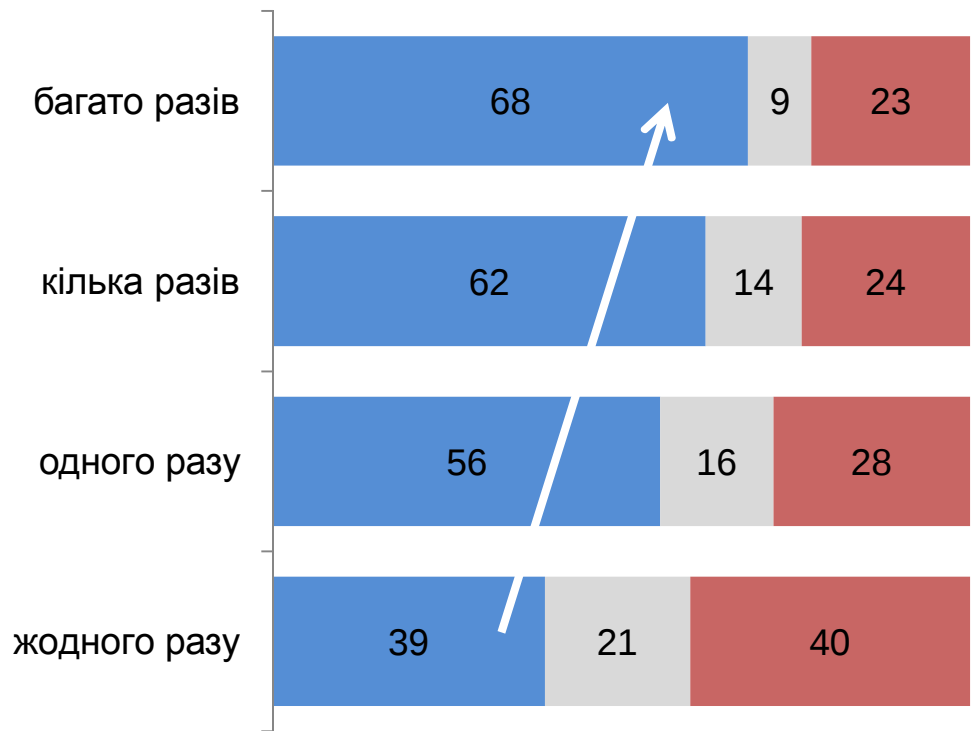

■ Ставлення до інтеграції в залежності від досвіду закордонних поїздок

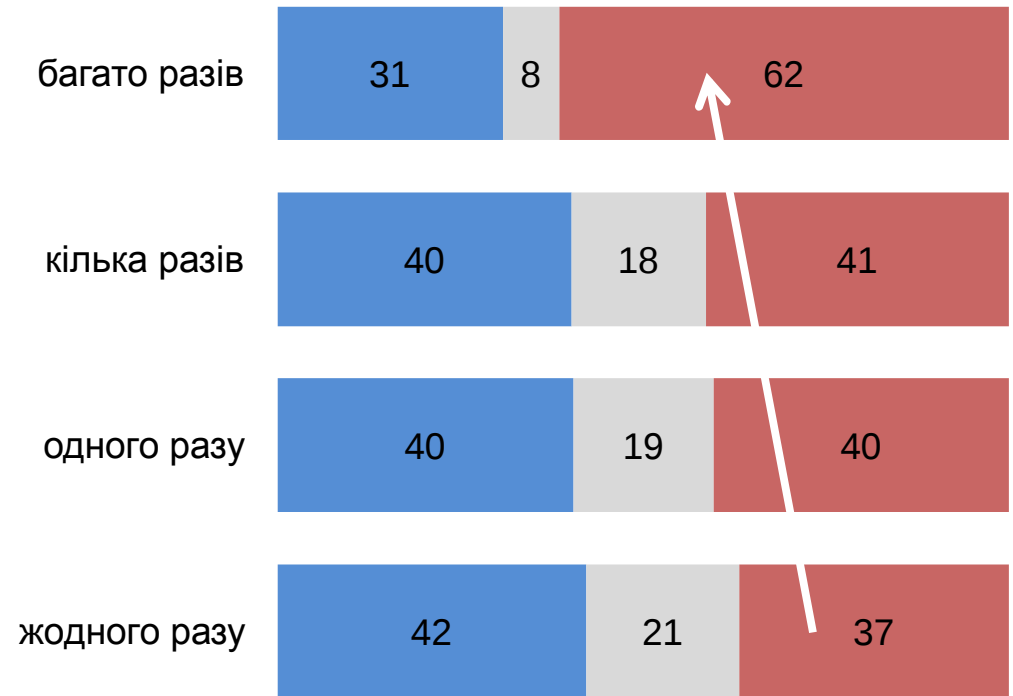
Що, на Вашу думку, більш вигідне для України ...?

■ Угода про Асоціацію з ЄС та про зону вільної торгівлі ■ Важко відповісти ■ Вступ України до Митного союзу

Досвід перебування в країнах ЄС

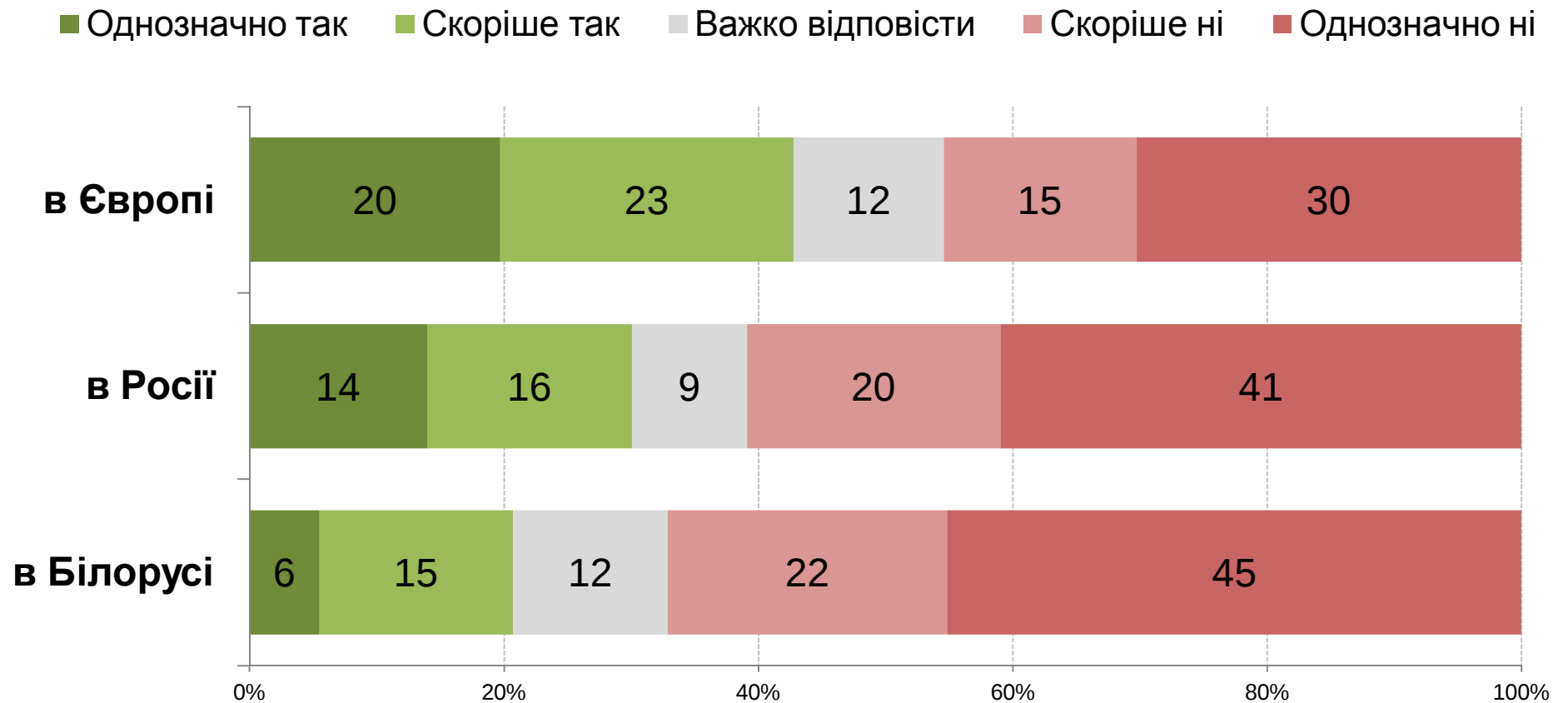
Досвід перебування в країнах СНД

Бажання жити в інших країнах

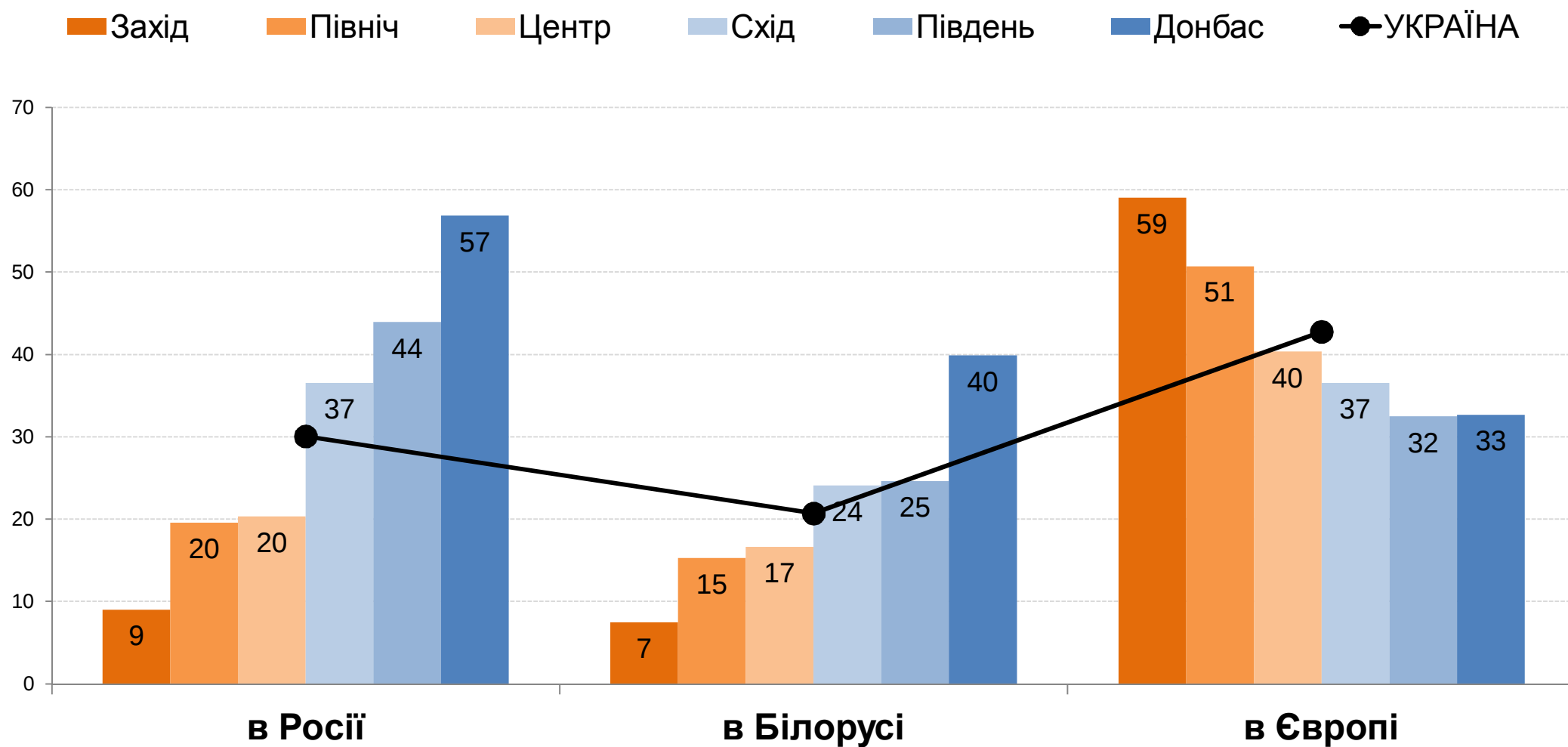
■ Бажання жити в інших країнах

Ви би хотіли особисто жити в ...?

Бажання жити в інших країнах за регіонами

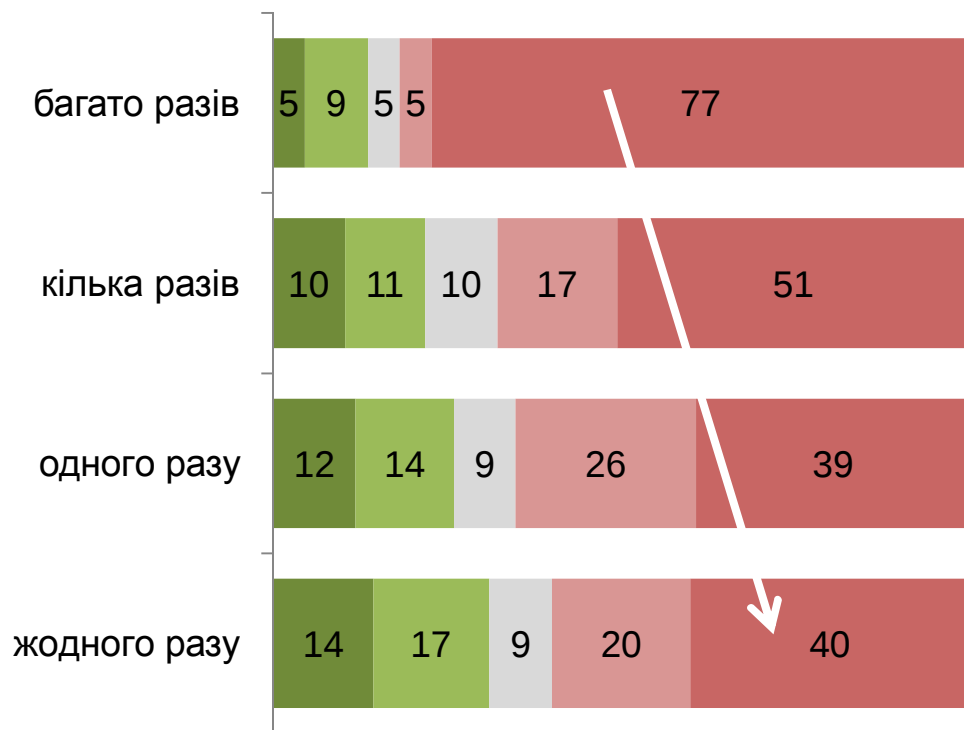
На графіку приведені суми величин «однозначно чи скоріше хотіли би жити в країні»

■ Бажання жити в країнах в залежності від досвіду закордонних поїздок

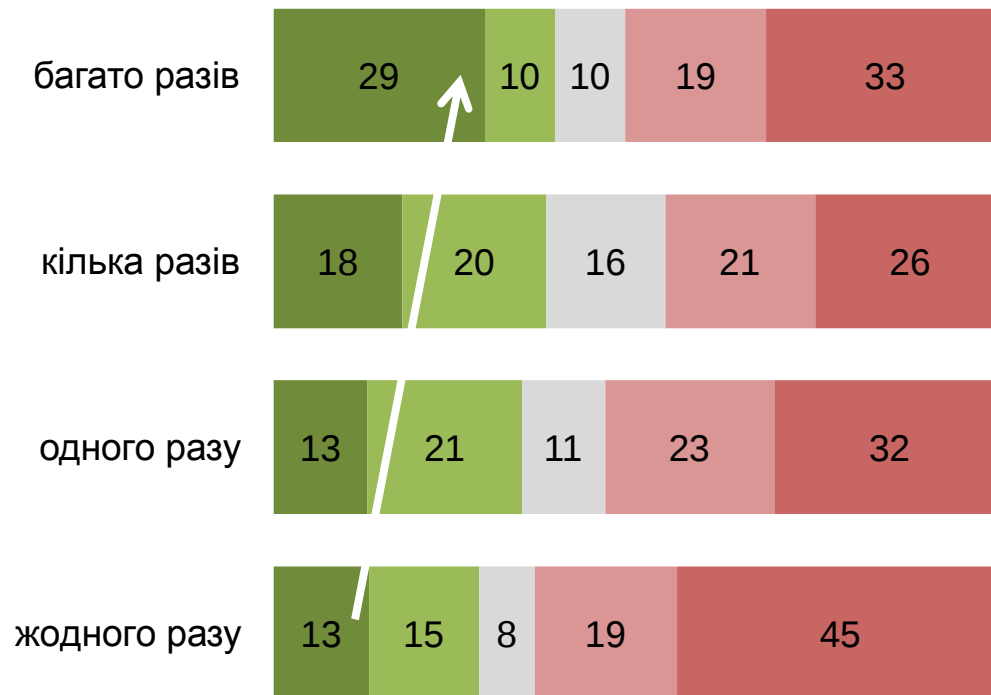
Ви би хотіли особисто жити в Росії?

■ Однозначно так ■ Скоріше так ■ Важко відповісти ■ Скоріше ні ■ Однозначно ні

Досвід перебування в країнах ЄС

Досвід перебування в країнах СНД

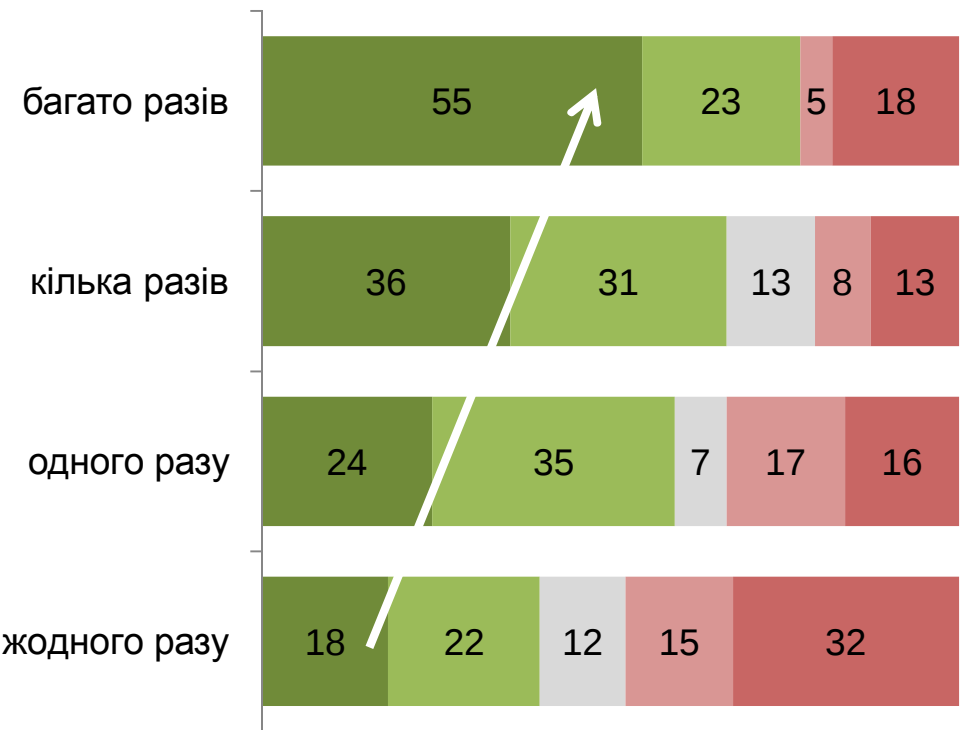

■ Бажання жити в країнах в залежності від досвіду закордонних поїздок

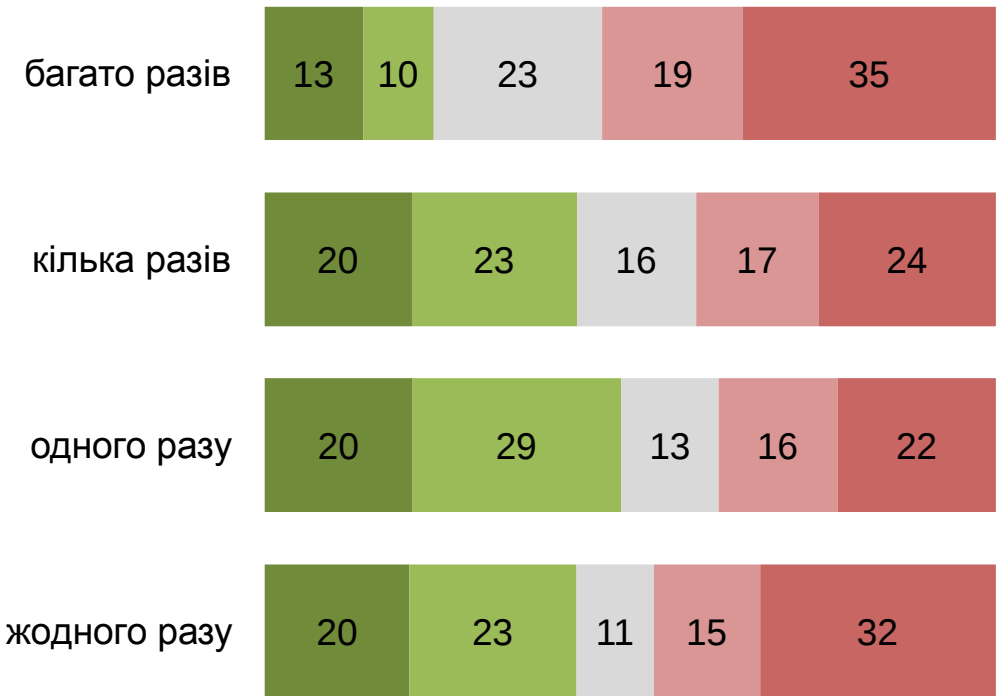
Ви би хотіли особисто жити в ЄВРОПІ?

■ Однозначно так
■ Скоріше так
■ Важко відповісти
■ Скоріше ні
■ Однозначно ні

Досвід перебування в країнах ЄС

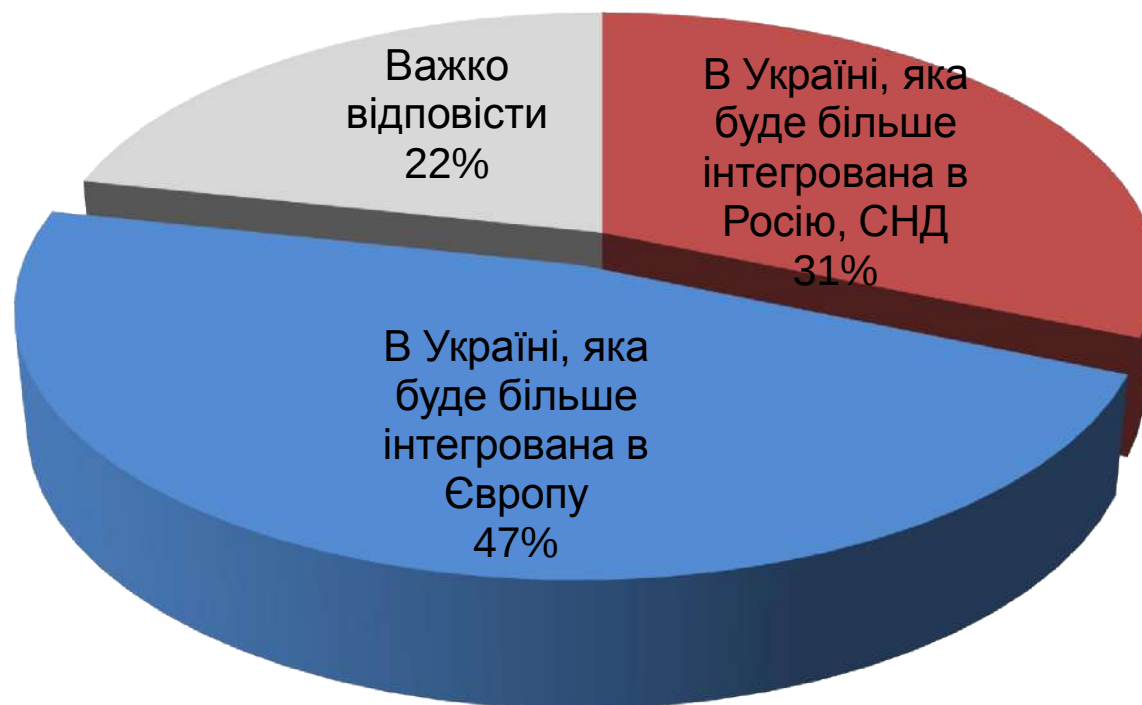

Досвід перебування в країнах СНД

■ Краще майбутнє для дітей та онуків

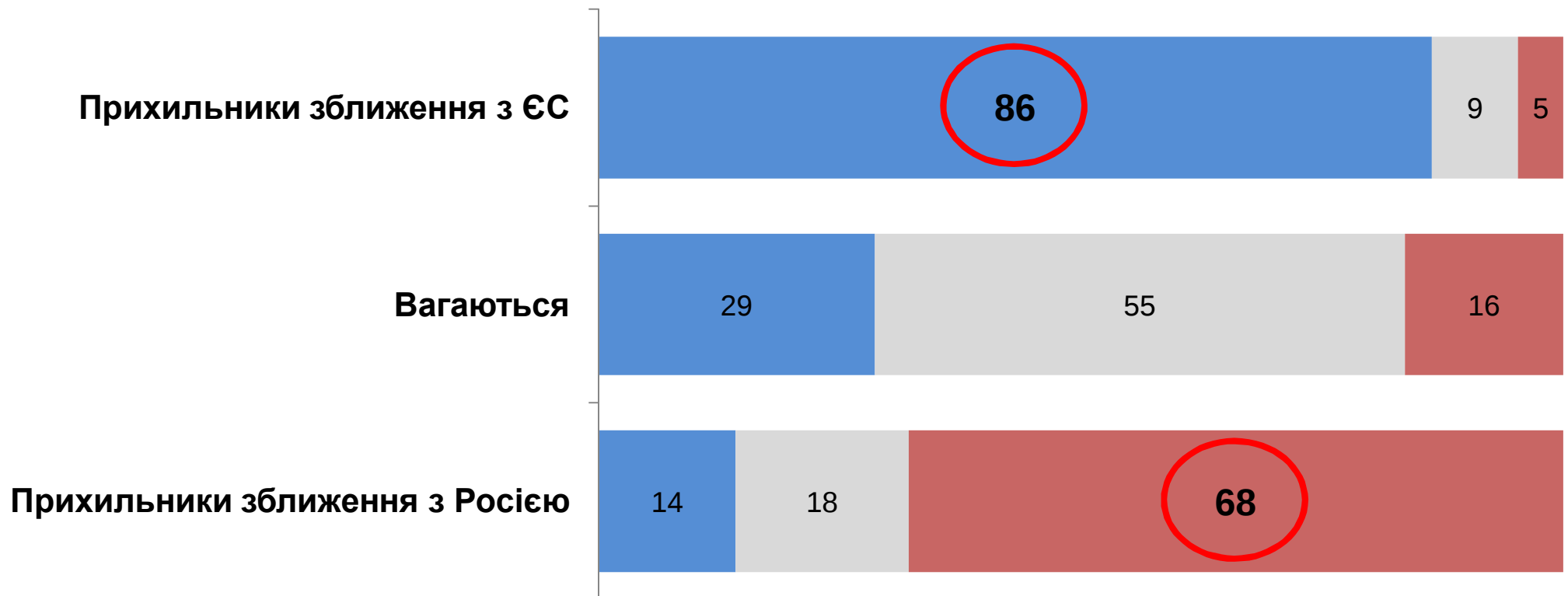
Де, на Вашу думку, матимуть краще майбутнє Ваші діти або онуки?

■ Краще майбутнє для дітей та онуків

Де, на Вашу думку, матимуть краще майбутнє Ваші діти або онуки?

- В Україні, яка буде більше інтегрована в Європу
- Важко відповісти
- В Україні, яка буде більше інтегрована в Росію, СНД

Соціологічна група «Рейтинг» спеціалізується на проведенні різних соціологічних досліджень із дотриманням усіх міжнародних стандартів, затверджених кодексами ESOMAR та WAPOR.

Зокрема, на постійній основі здійснює загальнонаціональні та регіональні політичні, тематичні, маркетингові та медіа дослідження.

тел.: +380 (44) 353-99-07
тел.: +380 (32) 253-68-87
info@ratinggroup.com.ua
www.ratinggroup.com.ua

Всі права на матеріал належать Соціологічній групі «Рейтинг» © 2007-2013